

Protokoll nr 7 fört vid äldrenämndens sammanträde

Tidpunkt:

Tisdagen 29 september, 2020, kl. 16:00-16:50

Plats:

Bråvallasalen, Stadshuset, plan 1

Paragrafer: §§1-23, omedelbart justerade §§ 11, 16 och 18

Dag för justering: 2020-10-02

Erik Slottner (KD)
ordförande

Mirja Räihä (S)
vice ordförande

Närvarande:
Se sid 2 i protokollet

Ledamöter:

Erik Slottner (KD), ordförande
Mirja Räihä (S), vice ordförande
Yvonne Fernell-Ingelström (M)
Anette Hellström (M)
Georg Lagerberg (M)
Abit Dundar (L)
Ulla Wihlman (MP)
Isak Kupersmidt (C)
Felix Finnveden (S)
Lisa Ahlstrand (S)
Kerstin Thelander (V)
Leif Söderström (SD)

Ersättare:

Christina Huss (M)
Inger Akalla (M)
Lisbeth Crabo Ljungman (M)
Truls Ljungström (M)
Paulina Draganja (L)
Anna Kers Hagberg (MP)
Anna Simon-Karlsson (C)
Bengt-Olov Tengmark (S)
Melisa Guner (S)
Elisabeth Persson Grip (V)
Inger Gretzer Qvick (V)
Göran Ek (SD)

Förhinder:

Robert Mjörnberg (V)
Fredrik Stiernstedt (S)

Tjänstgörande:

Elisabeth Persson Grip (V) för Robert Mjörnberg (V)

Närvarande tjänstemän:

Förvaltningschef Patric Rylander, avdelningscheferna Raili Karlsson och Kicki Elofsson, biträdande avdelningschef Linda Hamnes, strateg Hanna Markkula under § 1 - § 6 samt vikarierande nämndsekreterare Gina Lööf.

I sammanträdet deltog även borgarrådssekreterarna Mejke Runström, Fredrik Bergström och Karin Vaghult.

§ 1. Närvarande

Ordföranden Erik Slottner (KD) öppnade sammanträdet.
Ledamöter och ersättares närvaro noterades.

§ 2. Val av justerare

Ordföranden Erik Slottner (KD) valdes att tillsammans med
vice ordföranden Mirja Räihä (S) justera protokollet.

§ 3. Anmälan av protokollsjustering ÄN 6/2020-08-25

Äldrenämndens protokoll från 2020-08-25 anmäldes.

Äldrenämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna

§ 4. Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordning

Ersättare Inger Gretzer Qvick (V) anmälde övrig fråga om
förvaltningen tar del av MAS:arnas årsredovisningar och har
det efterfrågats om pandemins effekter på kvalitén.
Ordföranden Erik Slottner (KD) beslutade att frågan besvaras
på mötet av biträdande avdelningschef Linda Hamnes.

Dagordningen fastställdes.

§ 5. Inkomna skrivelser från nämndens ledamöter och ersättare

Ledamoten Leif Söderström (SD) lämnade in en skrivelse
angående förtydligande av ärende 10 Skrivelse om vilka
åtgärder har eller planerar äldrenämndens förvaltning göra för
att utreda de faktiska omständigheterna kring smittspridningen
av coronaviruset, covid-19 Dnr 1.6-370/2020

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden överlämnar skrivelsen till äldreförvaltning för
beredning.

§ 6. Förvaltningschefens information/presentation

Biträdande avdelningschef Linda Hammes presenterade Riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg.

Strateg Hanna Markkula presenterar Redovisning av beslut och analys av dom – särskilt boende 2019.

Förvaltningschef Patric Rylander informerade om nytt köhanteringssystem för särskilda boenden.

§ 7. Tertialrapport 2 2020 för Äldrenämnden

Dnr 1.2.2-368/2020

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner tertialrapport 2 inklusive bilagor och överlämnar den till kommunstyrelsen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-09-11.

Uppföljningen i tertialrapporten fokuserar på nämndens bidrag till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål och verksamhetsområdesmål. Efter årets två första tertial gör äldreförvaltningen bedömningen att de mål, aktiviteter och indikatorer som framgår av nämndens verksamhetsplan i huvudsak kommer att uppnås och genomföras under året.

Effekterna av Coronapandemin har haft en stor påverkan på äldreförvaltningens arbete under årets två första tertial och kommer även fortsättningsvis ha betydelse. Detta beskrivs närmare under rubriken "Konsekvenser av Covid-19-pandemin" samt under nämndmålet "Äldrenämnden skapar förutsättningar för att äldre har en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande".

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottnér (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. anmäler ett särskilt uttalande enligt följande:

Den pågående pandemin har mer än något annat påverkat vårt samhälle. Effekterna ser vi alla i vår egen närhet. Antingen genom att själva ha, eller genom att ha anhöriga som har, drabbats av sjukdomen. Vi alla anpassar oss dagligen till de rådande restriktionerna, som begränsar vårt liv och vårt samhälle. Därtill påverkas vi alla av de långsiktiga effekterna

som uppstår till följd av en ekonomisk nedgång och en ökande arbetslöshet.

Stockholm står under kommande år inför stora demografiska utmaningar. För att klara den utvecklingen och vara en äldrevänlig stad krävs en samverkan och långsiktig samplanering mellan stadens olika delar. Äldrenämnden har en stor roll i detta arbete och ansvaret för Äldrevänlig stad bör därför återföras till äldrenämnden.

I ljuset av pandemin har de politiska skiljelinjerna blivit än mer tydliga. Under den förra mandatperioden genomförde vi i den nuvarande oppositionen flera åtgärder för att förbättra arbetsvillkoren inom äldreomsorgen och för att höja kvaliteten för de äldre. Det är uppenbart att mycket mer behöver göras. När det kommer till att skydda människor från smitta är vi beredda att gå längre än den blågröna majoriteten visat sig vara. Vi har länge sagt att det kan vara ödesdigert att inte koppla ihop kvaliteten inom äldreomsorgen med personalfrågorna och vi kommer inte sluta arbeta för att förbättra kontinuiteten för den enskilde. Det är inte rimligt att sätta företagens bästa före patientsäkerheten och det hoppas vi blivit tydligt även för de borgerliga partierna.

Stadens arbete bör nu vara inriktat på att ge oss alla som medborgare den trygghet som idag alltför ofta lyser med sin frånvaro i vardagen. Samhället måste stå starkt tillsammans när utmaningen är som störst och värna de sköra i vår stad.

De som jobbade i frontlinjen bar med risk för eget liv och välmående upp de samhällsfunktioner som gör att äldre kunde känna trygghet, sjuka kunde få nödvändig behandling och unga gavs möjlighet att lära och utvecklas. De gav normalitet när detta knappt annars fanns. Vi är dem alla ett stort tack skyldiga.

Det är av respekt för deras insatser, och för att samhället ska fungera bättre nästa gång vi utmanas, som vi också måste kunna självkritiskt konstatera att samhället inte var så starkt som vi alla borde kunna förvänta oss. De som jobbade i omsorgen fick alltför dåliga förutsättningar. Samtidigt som kommuner har ett beredskapsansvar var lagren av skyddsutrustning tomma. Anställda uppmanades att stanna hemma om de var sjuka, men den borgerliga majoriteten försvårade detta då de avskaffade målsättningen om minskat antal timanställda vilket resulterat i allt fler utan ekonomisk

trygghet vid sjukdom. Även tystnadskulturer har lättare att uppstå i verksamheter med låg andel fastanställda, vilket visat sig vara fatalt.

I stadens budget för äldreomsorgen finns år 2020 ett effektiviseringskrav på närmare 90 miljoner kronor. Det är bara att konstatera att dessa medel hade behövts i välfärden detta år. Under året har regering och riksdag beslutat om ökade resurser till välfärden. Trots att vi Socialdemokrater, och andra progressiva partier, väckt frågan har stadshusets politiska majoritet vägrat att fördela ut dessa medel till några välfärdsverksamheter. Det innebär att stadsdelarnas ledningar har behövt administrera stora sparkrav på exempelvis förskola, äldreomsorg samt insatser för barn, kultur och fritid samtidigt som de har förväntats hantera pandemin och de kostnader som det för med sig. Dessa sparkrav har också begränsat stadens förmåga att möta de problem som uppstått under året.

Vi behöver nu höja ambitionerna. Skapa fler trygga anställningar i omsorgen, ha bättre beredskap och öka anslagen till välfärden.

Många av äldrenämndens uppdrag har under perioden ställts om, för att klara det mest nödvändiga och för att det på grund av de rådande restriktionerna varit svårt att fullfölja dem. Vi kan bara hoppas att några av den borgerliga majoriteten tänker om kring vissa av uppdragen, med anledning av årets händelser. Att utreda om tryggt mottagande kan utföras av den äldres ordinarie hemtjänstutförare är ett uppdrag vi anser borde läggas ner. Framgångsfaktorn med arbetssättet är kvalificerade hemtjänstresurser som snabbt kan sättas in i hemmet. Under pandemin har flera utförare inte haft egna förstärkningsteam, utan fått förlita sig på staden och i ett läge där utskrivning från hälso- och sjukvård inte fungerar som den ska är det fel tid för fler privatiseringsexperiment.

Trygga anställda är garantin för kontinuitet, tillsvidareanställningar på heltid är en viktig komponent när staden vill förbättra kontinuiteten. Det är oroväckande att indexet Bra arbetsgivare fortfarande ligger under målet och har sjunkit i många stadsdelar. I en tid då kompetensförsörjningen kommer bli ett allt större problem är det av största vikt att värna personalfrågorna.

Grundutbildning och kompetensutveckling behövs för att omvårdnaden ska kunna bedrivas säkert och med hög kvalitet. Därför är det viktigt att redan nu ta höjd och planera inför de förändringar som är planerade, då menar vi den kommande regleringen av yrket undersköterska och införande av en enhetlig utbildning för yrkesgruppen.

Ledamoten Kerstin Thelander m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Det har nu gått fler månader sedan Coronapandemin på allvar bröt ut i Sverige. Tyvärr har vi kunnat se att många av de som drabbats av covid-19 har haft äldreomsorgs insatser, vi har dessvärre också kunnat se hur den styrande majoriteten varit allt för långsamma med att agera med konkreta åtgärder för att minska smittspridningen inom äldreomsorgen. Personalen inom äldreomsorgen har fått ta ett stort ansvar och ibland ta risker för att ge våra äldre den omsorg de har rätt till. Vi hoppas att detta blir en lärdom för framtiden och att mer resurser skjuts till äldreomsorgen för att kunna ha en högre kvalitet inom verksamheten, fler tillsvidareanställda, för att inte de som arbetar inom äldreomsorgen ska behöva arbeta på flera olika verksamheter, och bättre arbetsvillkor, bara för att nämna några åtgärder.

Något som pandemin har visat oss alla är behovet och vikten av en stark och hållbar offentlig sektor. Det är det offentliga som ser till att det finns förstärkningsteam inom hemtjänsten, som även kan ta hand om smittade brukare från de privata utförarna. Och som under sommaren har möjliggjort semester för all den personal inom vården som inte kunnat ta ut sin semester. Det är även det offentliga som hållit uppe många privata företag för att säkerställa att pandemin inte får än större ekonomiska konsekvenser.

I tertialrapporten kan man se att förvaltningen ser med osäkerhet på framtiden och vilka effekter som pandemin kommer att få framöver.

Ledamoten Leif Söderström (SD) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Äldreförvaltningen har inkommit med tertialrapport 2 till äldrenämnden vars syfte är att redovisa den bedrivna verksamheten.

Huvuddelen av verksamheten under 2020 har präglats av de förändringar i det vardagliga arbetet som den rådande pandemin har påtvingat. Skyddet av riskgrupper, som befunnit sig i en särskilt sårbar situation, har med rätta prioriterats och stora insatser har gjorts av medarbetare och förvaltning för att lyckas med detta.

Trots den uttalade strategin att skydda samhällets riskgrupper har smittan lyckats ta sig in i Stockholms äldreboenden. Vi efterfrågar därför en diskussion kring vad i virushanteringens som fungerat och vad som brustit.

§ 8. Revidering av riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg

Dnr 3.1-268/2020

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden bordlägger ärendet till nästkommande sammanträde.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-09-15.

Nuvarande riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg är beslutade av kommunfullmäktige den 11 december 2017. I budget för 2020 fick äldrenämnden i uppdrag att revidera dessa riktlinjer.

Riktlinjerna har genomgått redaktionella ändringar och en språklig granskning. Dokumentet har en ny disposition för att göra dokumentet mer användarvänligt. Nya avsnitt i riktlinjerna är bland annat förebyggande perspektiv, välfärdsteknik och överenskommelse om bibehållet kostnadsansvar vid flytt till särskilt boende mellan kommuner i Stockholms län. Avsnitt som dessutom innebär nya förutsättningar handlar bland annat om tidsbegränsning av beslut, anställning av anhörig, trygghetslarm, daglig verksamhet, hemvårdsbidrag och servicehus.

Äldreförvaltningen föreslår att de reviderade riktlinjerna för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg ersätter nuvarande riktlinjer.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden bordlägger ärendet till nästkommande sammanträde.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom ordföranden Erik Slottners (KD) förslag att bordlägga ärendet till nästkommande sammanträde.

§ 9. Skrivelse om riktade inspektioner i hemtjänsten

Dnr 1.6-337/2020

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-08-10.

Lisa Ahlstrand med flera (S) har lämnat en skrivelse till äldrenämnden. I skrivelsen framförs en oro för de brister i användning av arbetskläder inom hemtjänsten som har framkommit i samband med coronapandemin. Skribenterna föreslår en inspektion av hemtjänstutförarnas följsamhet till regelverket om arbetskläder och tvätten av dessa.

Äldreförvaltningen har under våren 2020 genomfört granskningar av användning av arbetskläder hos stadens samtliga hemtjänstutförare. Resultatet av granskningarna visar att i över hälften av de granskade utförarna bar de allra flesta av personalen en korrekt uppsättning av arbetskläder medan i en tredjedel användes arbetskläder endast delvis. Många verksamheter hade införskaffat eller kompletterat arbetskläder i samband med pandemins utbrott. I över två tredjedelar av de granskade utförarna tvättades arbetskläderna av utföraren enligt personalen och i en knapp tredjedel angav personalen att de själva tvättade sina arbetskläder hemma. Det fanns ingen skillnad i resultatet mellan privata och kommunala utförare. Resultatet har delgivits till respektive ansvariga chefer och diskuterats på möten mellan äldreförvaltningen, utförare och avdelningschefer för äldreomsorg. Äldreförvaltningen kommer att följa upp granskningen av arbetskläder under hösten 2020.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 10. Skrivelse om vilka åtgärder har eller planerar äldrenämndens förvaltning göra för att utreda de faktiska omständigheterna kring smittspridningen av coronaviruset, covid-19

Dnr 1.6-370/2020

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-08-25.

Leif Söderström (SD) har i en skrivelse till äldrenämnden framfört att för äldreomsorgens framtida trovärdighet och de avlidnas anhörigas skull är det viktigt att de faktiska omständigheterna kring smittspridningen och dess orsaker klarläggs.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har sammanställt de erfarenheter och kunskap som utvecklats sedan starten av coronapandemin. Den handlingsplan som upprättades av äldreförvaltningen i samarbete med stadens medicinskt ansvariga sjuksköterskor (MAS) och som bedömdes som prioriterade utvecklingsområden i staden överensstämmer med SKR:s sammanställning av de erfarenheter och kunskap som utvecklats sedan starten av coronapandemin.

Äldreförvaltningen redovisar bland annat regelbundet lägesrapporter för hemtjänsten och särskilda boendeformer gällande smittspridningen av covid-19 som fortsätter att minska. Därutöver utförs smittspårning av verksamhetsansvariga i aktuella fall i samverkan med smittskyddsteam och behandlande läkare för att analysera smittvägar och vidta eventuella åtgärder.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 11. Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024

Dnr 3.1-366/2020

Äldrenämndens beslut

1. Som svar på remissen ”Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024” hänvisas till vad som anförs i exploateringskontorets, stadsbyggnadskontorets, äldreförvaltningens och socialförvaltningens gemensamma tjänsteutlåtande.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett gemensamt tjänsteutlåtande med exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och socialförvaltningen.

Kommunstyrelsen gavs i kommunfullmäktiges budget 2020 i uppdrag att i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, socialnämnden, äldrenämnden och Stockholms Stadshus AB ta fram Riktlinjer för bostadsförsörjningen 2021-2024. Kommunstyrelsen har skickat Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024 på remiss till exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, socialnämnden och äldrenämnden som gemensamt besvarar remissen.

Enligt bostadsförsörjningslagen 2013:866 ska kommunen planera så att förutsättningar finns för alla kommunens invånare att kunna leva i goda bostäder.

I förslaget till riktlinjer framgår bland annat följande. Ett kraftigt bostadsbyggande för att underlätta bostadsförsörjningen är en av kommunkoncernens mest prioriterade uppgifter. Staden har inflytande över bostadsförsörjningen genom sitt markinnehav, ansvaret för den fysiska planeringen samt genom de tre allmännyttiga bostadsbolagen, bostadsförmedling, ett bolag för omsorgsbostäder och SHIS en stiftelse som arbetar med boendefrågor för utsatta grupper.

Befolkningsökningen och den demografiska utvecklingen gör att det finns behov av fler bostäder för samtliga grupper som omfattas av riktlinjerna. Enligt den hushållsprognos staden låtit ta fram behövs knappt 7 000 bostäder tillkomma varje år fram

till 2040 för att täcka det demografiska bostadsbehovet. Region Stockholm har låtit beräkna efterfrågan på nya bostäder i Stockholms län. Den bedömda efterfrågan på bostäder i Stockholms stad är cirka 2 500 bostadsrätter och 1 800 hyresrätter per år det vill säga totalt cirka 4 300 bostäder per år.

Kontoren anser i det gemensamma förslaget till remissvar att *Riktlinjer för bostadsförsörjningen 2021-2024*, tillsammans med pågående arbete med Bostadspotential Stockholm och berörda nämnders arbete med boendeplaner, utgör ett bra underlag för att arbeta långsiktigt med bostadsförsörjningen.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Ledamoten Kerstin Thelander m.fl. (V) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordförande Erik Slottner (KD) ställde de tre förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltnings förslag

Reservationer

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) reserverade sig mot beslutet till förmån för deras eget förslag till beslut enligt följande:

1. Delvis godkänna förvaltningens svar på remissen.
2. Därutöver anföra följande.

I förslaget kan vi läsa att ett kraftigt bostadsbyggande för att underlätta bostadsförsörjningen är en av kommunkoncernens mest prioriterade uppgifter och målet är att 140 000 bostäder byggs mellan 2010 och 2030. Men den förda politiken är något annat. Bostadsbyggandet är inte prioriterat och det stoppade bostadsbyggandet kommer att leda till att målet inte kommer att nås.

I vår snabbväxande stad behövs investeringar i bostäder, nya skolor, äldreboenden och infrastruktur. Mellan åren 2014 och 2018 ökade byggandet av bostäder, skolor och infrastruktur till rekordnivåer. Det höga bostadsbyggandet, med en aktiv markpolitik och en ansvarsfull ekonomisk politik, har inneburit att Stockholm kunnat göra stora investeringar samtidigt som skulderna har hållits tillbaka.

Nu ser vi tydligt konsekvenserna av skiftet i bostadspolitiken. Istället för att bygga bostäder inleder den blågröna majoriteten ombildningar av hyresrätter. Samma politik som när de borgerliga styrde förra gången. För varje ombildning ökar kötiden hos Bostadsförmedlingen. Under den första stora ombildningsvågen åren 1999-2004 ökade kötiden från 4,1 år till 6,0 år. Under den andra stora vågen av ombildningar åren 2007-2010 ökade kötiderna från 5,7 år till 6,7 år. Denna borgerliga politik gör det svårare och dyrare att få en bostad i Stockholm.

Den blågröna budgeten för år 2020 innehåller högt ställda mål för antalet markanvisade bostäder, antalet bostäder i antagna detaljplaner och antalet färdigställda bostäder. Samtidigt förs en politik som gör det omöjligt att uppnå de mycket högt ställda målen. Prognoserna sänks successivt under budgetåren och ändå nås inte ens de sänkta målen. Istället för att stå för sin politik och presentera trovärdiga mål väljer de borgerliga partierna och Miljöpartiet att i budgeten sätta så höga mål att de endast utgör ett luftslott. Stockholmarna ser ut att stå inför fyra förlorade år.

En viktig förklaring till detta är politisk oförmåga. Majoriteten klarar inte av att komma överens. Därför bromsar byggandet in samtidigt som vi har bostadsbrist. Svart på vitt ser vi nu att det är viktigare att hålla alla partier i majoriteten på gott humör än att bygga. Vi måste ställa om från ombildningar och utförsäljningar till att bygga bostäder så att vanligt folk kan få en lägenhet genom bostadsförmedlingen.

Upplåtelseformen

I förslaget kan vi läsa att bostadens upplåtelseform och storlek styr vilka typer av hushåll som flyttar in – de inflyttande hushållens struktur, ålderssammansättning och inkomst. Det gläder oss att det står att hela Stockholm därför måste präglas av blandade upplåtelseformer och att det därför finns behov av

att arbeta för att uppnå en bättre balans i stadens olika stadsdelar.

Majoritetens politiska inriktning går dock tvärs emot detta och kommer att innebära en mer segregerad stad. Det är det obegripligt att det borgerliga styret vid ett flertal tillfällen stoppat nyproduktion av hyresrätter i områden där dessa saknas. Likaså blir det obegripligt med stoppet för projekt som skulle bundit ihop olika stadsdelar, såsom Rinkeby och Bromsten. Detta är inte en politik för att låg- och medelinkomsttagare ska kunna bo i vår stad.

Vi behöver därför ändra kurs. Det måste vara prioriterat att bygga nya hyresrätter i områden som idag domineras av bostadsrätter eller äganderätter. Stadens närförorter som har goda kollektivtrafiknära lägen men under senare år haft ett lågt tillskott av nya lägenheter borde prioriteras särskilt.

Allmännyttan

Stockholms stad har ett stort inflytande över bostadsförsörjningen, bland annat genom sina tre allmännyttiga bostadsbolag. Vi tvingas dock konstatera att allmännyttan som verktyg för bostadsförsörjning inte har använts under innevarande mandatperiod. I stadens budget har det tidigare funnits mål för antalet markanvisade bostäder till allmännyttan samt antalet bostäder i godkända detaljplaner till allmännyttan. Dessa mål har dock strukits av den blågröna majoriteten. För få tilldelade markanvisningar riskerar att få omfattande konsekvenser för de kommunala bostadsbolagens möjlighet att bygga bostäder i framtiden. Då processen från idé till färdigställd bostad är lång och förutsättningar för projekt förändras under arbetets gång är det viktigt att bostadsbolagens projektportföljer är tillräckliga för att kunna bibehålla ett kontinuerligt högt byggande. Bara så kan det säkerställas att bostadsbolagen blir effektiva bostadsutvecklare med god kompetens som säkras och bibehållas.

I stadsutvecklingen har särskilt hyresrätter och allmännyttan en viktig roll att fylla. Genom stadens rådighet över bolagens utveckling och möjlighet att ta ett bredare ansvar både för sociala och klimatrelaterade hållbarhetsfrågor riskerar en minskad produktion av allmännyttan inte bara leda till färre hyresrätter utan också mindre möjlighet till att skapa ett Stockholm som håller ihop. Mål och indikatorer för antalet

markanvisade bostäder till allmännyttan måste därför återinföras.

Stockholms- och Sverigeförhandlingen

Enligt överenskommelsen från Stockholmsförhandlingen har staden ansvar för att 45 900 bostäder färdigställs åren 2014-2030. Sedan majoritetsskiftet har det årliga målet för antalet markanvisade bostäder och antalet bostäder i antagna detaljplaner i enlighet med Stockholmsförhandlingen dock inte nåtts. I både exploateringsnämndens och stadsbyggnadsnämndens verksamhetsberättelser kan vi läsa att det finns ett behov av att fylla på med ytterligare projekt för att kunna uppnå stadens åtagande.

Trångboddhet

Det är positivt att förslaget till riktlinjer för bostadsförsörjning belyser problemen med trångboddhet i staden. I Stockholm är trångboddhet för barnfamiljer betydligt vanligare än i övriga Sverige. I staden är den som vanligast bland barnfamiljer i Rinkeby-Kista, följt av Spånga-Tensta och Skärholmen. Bland barnfamiljer på Östermalm är trångboddheten generellt lägst. Ser vi till upplåtelseform var 51 procent av personerna som bor i allmännyttan trångbodda och 44 procent av personerna som bor i övriga hyresrätter trångbodda. Att i hela staden bygga stora hyresrätter som barnfamiljer har råd att efterfråga måste därför vara prioriterat.

Prognoserna i förslaget till riktlinjer för bostadsförsörjning visar att det behövs 7 000 nya bostäder varje år för att till år 2040 täcka det demografiska behovet. Denna prognos tar dock inte hänsyn till varken bostadsbrist eller trångboddhet. Istället utgår prognosen från att staden ska fortsätta ha en mycket hög andel trångbodda stockholmare. Det är inte acceptabelt. Prognoserna måste justeras upp med vad som krävs för att bygga bort bostadsbristen och trångboddheten.

Ett positivt exempel på projekt för att minska trångboddheten var de 50 radhus som skulle byggas i Husby. Detta projekt stoppade majoriteten, vilket är extra allvarligt med tanke på att Husby idag helt saknar småhus och radhus.

Det gläder oss att det står i förslaget att stadens planering bör eftersträva byggnation som minskar risken att det blir brist på större bostäder för resurssvaga grupper. Samtidigt tvingas vi konstatera att den faktiska politiken inte går i linje med detta.

Boendekostnader

I förslaget till nya riktlinjer kan vi läsa att en majoritet av regionens hushåll inte har möjlighet att efterfråga en nyproducerad bostad utifrån dagens villkor. För hushåll med låga inkomster innebär det en stor utmaning att få råd med boendet. Skillnaderna i möjligheter förstärks av att hyrorna i beståndet skiljer sig åt mellan äldre och nyare lägenheter. Slutsatsen i förslaget är därför att en stor framtida utmaning är att skapa förutsättningar för personer med låga inkomster att kunna efterfråga en lämplig bostad.

Med de marknadspriser och hyresnivåer som gäller för nybyggda bostäder kan dessa aldrig bli de billigaste på marknaden. Istället är det de bostäder vi bygger med så låga hyror vi kan idag, som kommer att utgöra de billiga bostäderna om 20 år. Därför är det viktigt med en hög och jämn bostadstakt.

Skillnaderna i hyra mellan äldre och nyare bostäder är ett viktigt argument mot de ombildningar som majoriteten nu är igång med. Flera av de bostäder som majoriteten ombildar är byggda på 1950- och 1960-talet och tillhör de alltför få billiga hyresrätter som finns i staden. Att ta bort dessa från hyresrättsmarknaden innebär att det blir både dyrare och svårare att bo i Stockholm.

Vi välkomnar riktlinjernas skrivningar om att det behöver göras en kartläggning gällande vad som driver produktionskostnader i ett bostadsprojekt, utifrån erfarenheterna från Stockholmshusprojekten. Detta för att se om det finns några effektiviseringsmöjligheter eller justeringar av krav som kan göras samtidigt som målen i stadens styrdokument kan uppnås gällande exempelvis hållbarhetsmål och gestaltning. Det behöver enligt förslaget även utredas hur kostnadsbesparande åtgärder bättre kan komma slutkonsumenten till del. Stockholmshuset har varit en lyckad satsning för att åstadkomma pressade hyror i nyproduktion, och vi socialdemokrater menar att satsningen måste fortsätta men också utvecklas. Verkligheten är dock en annan. Förra året markanvisades inte ett enda Stockholmshus.

I förslaget tas även behovet av nationella reformer upp för att kunna skapa förutsättningar för kommunerna att bygga fler bostäder till rimliga boendekostnader som fler kan efterfråga.

Detta avsnitt tar upp flera viktiga punkter, så som höjda bostadsbidrag och bättre dialog med staten. Avsnittet måste dock kompletteras med förändring av det viktiga investeringsstödet, som gjort att hyrorna i Stockholmshusen kunnat pressas ytterligare. Idag är normhyran för att kunna ta del av investeringsstödet alltför låg för Stockholm. Vi har högre produktionskostnader och högre markpriser än resten av landet. Det är därför mindre pengar delats ut i storstäderna jämfört med resten av landet. Nivån på normhyran bör dessutom indexeras eller ses över årligen för att gå i takt med den generella kostnadsutvecklingen.

Stadens allmännyttiga bostadsbolag har sedan förra mandatperioden sänkt inkomstkrav på nya hyresgäster, vilket bland annat innebär att de accepterar kommunalt försörjningsstöd som inkomst. Detta gör att fler personer kan bli beviljad en hyresrätt. I förslaget till riktlinjer kan vi läsa att de sänkta inkomstkraven inte har medfört några negativa konsekvenser för bolagen. Staden bör informera om detta och föra dialog med privata hyresvärdar i syfte att de ska göra motsvarande justeringar av sina krav.

Särskild samordnare för bostadsmålet

I stadens riktlinjer för bostadsförsörjning 2017-2020 lyftes att en särskild samordnare för bostadsmålet tillsatts på stadsledningskontoret. Anledningen var att de höjda ambitionerna för bostadsbyggandet krävde nya arbetssätt i staden.

Den särskilda samordnaren har tagits bort av den grönbå majoriteten. Även annat samordningsarbete på stadsövergripande nivå har strukits. Anledning är att det politiska tryck och ledarskap som tidigare funnits i bostadsbyggnadsfrågorna helt har försvunnit.

Översiktsplanen

Stadens översiktsplan antogs år 2018 och beskriver bland annat vart stadens investeringar och planeringsresurser ska riktas. Översiktsplanens strategi om att satsa på fokusområden och strategiska samband är centralt för att uppnå målen om en socialt sammanhållen stad. Planeringsinriktningen är att staden ska säkerställa en god planeringsberedskap för att möjliggöra ett högt och kontinuerligt bostadsbyggande.

Vi kan konstatera att den blågröna majoriteten inte följer översiktsplanen. Vi menar att stadsutveckling är ett viktigt verktyg för att nå social sammanhållning och där är utvecklingen av översiktsplanens fokusområden och strategiska samband avgörande. Hittills har de blågröna istället stoppat projektet Spångadalen som syftar till att bygga samman Tensta, Rinkeby och Bromsten. Stora nedskärningar har gjorts i projektet Fokus Skärholmen som syftar till att tillföra nya värden och skapa en trygg och levande stadsdel. Även utvecklingen av Husby har kraftigt minskat från 2 000 till 1 400 bostäder. Från projektet har även en viktig länk som skulle förbinda Kista med Husby och Akalla tagits bort.

Att säkerställa en god planeringsberedskap för att möjliggöra ett högt och kontinuerligt bostadsbyggande har också urholkats under innevarande mandatperiod. Antalet markanvisade bostäder och antalet bostäder i antagna detaljplaner har minskat drastiskt. Planeringsberedskapen är nu så urholkad att de allmännyttiga bostadsbolagen inte kommer kunna bygga. Dessutom tappar bolagen den kompetens som byggts upp i sina organisationer som bostadsutvecklande företag de senaste åren. Grunden för framtidens bostadsbyggande läggs nu och det är med stor oro som vi kan konstatera att den varken prioriterar Stockholms tillväxt och företags möjlighet att rekrytera, bostäder för dem som idag har lägre inkomster eller ett Stockholm som håller ihop och motverkar segregation. Frågan är vilket Stockholm och för vem den nuvarande majoriteten nu planerar för.

Särskilda grupper på bostadsmarknaden

I riktlinjerna lyfts att det finns ett överskott av platser på vård- och omsorgsboenden. En fördel med ett överskott av platser är att staden får ett större utrymme att prioritera underhållsinsatser och klara nödvändiga evakueringar. Däremot är det oroväckande att överskottet av kommunala platser behöver finnas på grund av osäkerhet på tillgången till privata platser. Det är inte rimligt att staden bär kostnaderna för huruvida de privata företagen vill bygga eller inte.

Stadens möjligheter att använda lokaler som under en längre tid inte behövs för äldreomsorgens behov kan komma att användas för andra ändamål, som exempelvis boenden för hemlösa. Lämpar sig inte lokalerna för detta ändamål bör de kunna prövas för studentbostäder. Det är då viktigt att lokalerna

snabbt kan konverteras tillbaka när behoven inom äldreomsorgen och på det sociala området i övrigt förändras. I både äldreboendeplanen och riktlinjerna för bostadsförsörjning förutsätter den borgerliga majoriteten bekymmerslöst att närmare 1 900 platser, motsvarande 26 boenden, kommer att tillkomma genom privat nyetablering. Att låta privata företag bygga och driva äldreboenden i denna nu föreslagna utsträckning är en riskfylld lösning som även riskerar att minska jämlikheten inom olika delar av staden. Därför menar vi att fördelningen behöver ändras och återgå till den tidigare nivån. Minst 60 procents kommunalt huvudmannaskap är nödvändigt för att behålla rådigheten över platserna, ta kontroll över verksamheten och kostnadsutvecklingen.

Många äldre efterfrågar attraktiva och trygga alternativa boendeformer och många äldre har idag mycket svårt att klara kostnaderna för nyproducerade lägenheter, oavsett om det är ett ägt eller hyrt boende. Staden behöver göra mer för att hålla nere byggkostnader och hyresnivåer.

I riktlinjerna antyder man att villkoren för hur länge nyanlända kan bo i stadens genomgångsbostäder kan komma att ändras. Det motsätter vi oss. Vi anser att alla stockholmare ska behandlas lika. Något som majoriteten av partierna i kommunfullmäktige tidigare har varit eniga om. Som det nämns i riktlinjerna är boendetiden på SHIS oavsett boendeform maximalt fem år idag. Vi anser att villkoren för den maximala boendetiden ska bibehållas. Stockholmare som är i behov av bostad och som hänvisats till SHIS ska få schysta förutsättningar att ta sig vidare till ett eget boende. Rimlig tidsram, transparens och likställighet måste vara stadens förhållningssätt i förmedlande av genomgångsbostäder.

Fördelarna med att använda sig av modulbostäder för genomgångsbostäder är många. Bostäderna kan användas till olika målgrupper och inriktningen för målgruppen kan ändras utifrån hur behovet ser ut. Att byggandet av modulbostäder har stannat upp under denna mandatperiod får stora konsekvenser för både staden och stockholmare i behov av bostad. Staden riskerar att stå med dyra kostnader om man tvingas upphandla hotell och vandrahem för att tillgodose bostadsförsörjningsansvaret. Vi anser att majoriteten behöver agera och se till att öka tempot i byggandet av reguljära

bostäder samtidigt som man ser till att byggandet av modulbostäder kommer igång igen.

Stockholm har under många år haft ett stort underskott av bostäder med särskild service enligt LSS och SoL. Bristen på lämpliga boenden gör att staden tvingas köpa platser utanför stadens verksamheter, något som både är negativt för de stockholmare som behöver lämna orten där de växt upp och för stadens ekonomi.

Under den gångna mandatperioden arbetades det intensivt med att få fram fler bostäder. Exploateringsnämnden fick i uppdrag att i samband med bostadsexploateringsprojekt säkerställa om projekten kan innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende, med prioriterad inriktning på boenden inom funktionshinderomsorg och socialpsykiatri. Beslut togs om att årliga stadsövergripande boendeplaner utifrån prognoser över behovet av bostad med särskild service ska tas fram. Ett nytt stimulansbidrag infördes för kommunala och privata utförare som bygger och startar nya bostäder med särskild service.

De åtgärder som sattes in har gjort att Stockholm har tagit några steg för att möta behoven. Men tyvärr ser vi att åtgärderna inte har räckt till och att situationen är akut, vilket också påtalas i riktlinjerna. Mer än 1 000 bostäder måste tillkomma till år 2030 för att möta behoven. Bristen på boenden kräver att staden tar ett omtag för att säkerställa att både allmännyttan och privata aktörer får fram bostäder med särskild service.

Vi vill skapa fler bostäder med särskild service, både i befintliga fastigheter och i nyproduktion. Därför föreslår vi att ytterligare en åtgärd läggs till i riktlinjerna för bostadsförsörjning 2021-2024. Den nya åtgärden ska vara att en stadsövergripande beställarfunktion för bostäder enligt LSS och SoL införs. Syftet är att flytta över ansvaret för beställning av bostäder med särskild service från stadsdelsdelsnämnderna till socialnämnden. Med en stadsövergripande beställarfunktion kan staden på ett bättre sätt planera och möta behoven av boenden. En stadsövergripande beställarfunktion kommer att ha andra möjligheter att driva på stadens bostadsbolag, exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret för att skapa fler bostäder. Kontakterna med de privata verksamheterna och bolagen kommer att underlättas genom en ingång till staden.

Vi vill se krafttag mot en av stadens största utmaningar, hemlösheten. Varje kommun är enligt lag skyldig att planera för bostadsförsörjningen i syfte att alla kommunens invånare ska ha en god bostad, något som Stockholm och andra kommuner idag inte lever upp till. Det är stadens ansvar att tillgodose behovet av bostäder i kommunen, inte socialtjänstens.

För att lyckas med arbetet mot hemlöshet krävs både förebyggande arbete, akuta insatser samt en långsiktig plan för att det ska finnas tillräckligt många lägenheter i staden med rimliga hyror. Behoven av försöks- och träningslägenheter tillgodoses inte eftersom det saknas bostäder med rimliga hyror samtidigt som endast ett fåtal genomgångsbostäder förmedlas till hemlösa barnfamiljer. Även om socialnämnden har ett väl fungerande arbete med de allra mest utsatta är det inte hållbart att majoriteten samtidigt säljer ut lägenheter med rimliga hyror.

Att människor bor i osäkra boendeförhållanden eller riskerar att hamna utan bostad är framför allt en bostadspolitisk fråga. Staden behöver bygga för alla de stockholmare som idag befinner sig i strukturell hemlöshet utan sociala problem. Frågan om strukturell hemlöshet handlar om en grundläggande rätt till ett tryggt hem som är anpassat efter varje människas behov och förutsättningar. Vi anser att det är en självklarhet att sträva mot att förverkliga rätten till ett tryggt och bra boende för alla. Staden bör därför ansluta sig till det globala FN-initiativet The Shift och verka för en inriktning där bostad ses som en rättighet. Bostäder ska finnas för människor oavsett vilket behov de har eller vilket skeende av livet de befinner sig i. Våldsutsatta ska inte tvingas stanna kvar i destruktiva relationer på grund av bostadsbristen. Unga ska kunna flytta hemifrån och bege sitt ut vuxenlivet. Studenter ska inte tacka nej till utbildning för att billiga bostäder saknas. Stockholm behöver fler hyresrätter, inte färre. Stockholm behöver fler bostäder med rimliga kostnader.

Vi ser med oro på den politik som majoriteten driver med ombildningar, utförsäljningar och stoppade byggplaner. Majoritetens bostadspolitik riskerar att slå hårdast mot de grupper som är i störst behov av att staden tar ansvar för. Stockholm behöver en annan bostadspolitik. En politik som säkerställer att Stockholm är en stad för alla.

Ledamoten Kerstin Thelander m.fl. (V) reserverade sig mot beslutet till förmån för deras eget förslag till beslut enligt följande:

1. Delvis godkänna förslag till riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024
2. Därutöver vill vi anföra följande

Ett kraftigt bostadsbyggande för att underlätta bostadsförsörjningen är en av kommunkoncernens mest prioriterade uppgifter. Ja, denna strategiska målsättning som formuleras i förslaget till nya riktlinjer är vi säkert många partier som kan vara överens om, men när det gäller att sätta kraft bakom orden är läget ett annat. De föreslagna riktlinjerna har även stora förtjänster, och det handlar främst om kartläggningsdelen med genomarbetade prognoser för demografisk utveckling, bostadsbehov och utbud, men åtgärdsdelen brister stort då förslagen mest handlar om utredningar, allmänna förhoppningar och rentav naivitet.

Även om beslut om åtgärder ska tas i budget hade vi väntat oss skarpare förslag då staden är mitt uppe i en akut bostadsbrist och vi ser en skenande bostadsjämlighet. Visserligen har flera av åtgärdsförslagen bra intentioner men det räcker inte långt om de inte omsätts i handling. Det är väl närmast ett önsketänkande att nyanlända som efter fem års boendetid i genomgångsbostäder ska kunna hitta en egen bostad bara med hjälp av intensifierad boendevägledning när kötiden där den är som kortast ändå uppgår till drygt nio år. Likaså att det räcker med kunskapsutbytet, även om det också är viktigt, för bygga ikapp bristen på bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning.

De remitterade riktlinjerna visar väldigt tydligt det mycket stora glappet mellan de bostäder som produceras och de bostäder som bostadssökande har råd att efterfråga, vilket också är en grundläggande kritik som Vänsterpartiet under en längre tid har lyft såväl kommunalt som nationellt. I likhet med bostadsförmedlingen ser vi därför ett behov av att kartläggningen kompletteras med data och analyser av rörligheten i beståndet och bostadssökandes förmåga att efterfråga och kvalificera sig för de bostäder som erbjuds.

För att i grund och botten komma tillrätta med bostadsjämligheten krävs givetvis ett återinförande av en

statlig bostadspolitik som kraftfullt främjar byggandet av hyresrätter till hyror som de bostadssökande har råd med, men det betyder inte att staden idag står vare sig rädlös eller kraftlös. Tyvärr ser vi inte att åtgärdsförslagen på något avgörande sätt flyttar fram positionerna vare sig för att motverka bostadsbristen i allmänhet eller för de prioriterade grupperna. Detta är djupt beklagligt då staden ju har ett stort inflytande över bostadsbolag, bostadsförmedlingen, vårt bolag för omsorgsbostäder och vår bostadssociala stiftelse. Istället för att använda dessa verktyg fullt ut förlita sig till marknaden är obegripligt.

Tilltron till privata aktörer genomsyrar många av åtgärdsförslagen medan den betydligt mer tillgängliga möjligheten att använda våra egna bostadsbolag nästan räknas bort, fast de är de enda aktörer som även har ett allmännyttigt syfte. Detta präglar tyvärr också utbyggnaden av bostäder för äldre, där privata aktörer med den nya majoriteten har fått ökat utrymme att expandera jämfört med stadens eget omsorgsbolag. Visst ska privata aktörer ta större ansvar för bostadsförsörjningen, men då måste staden vid markanvisningar exempelvis våga premiera aktörer som lämnar alla lägenheter till bostadsförmedlingen, sänker inkomstkraven eller vill bygga hyresrätter med överkomliga hyror i villaområden.

Istället för att låta allmännyttan bygga så mycket den kan i lågkonjunkturen fortsätter majoriteten tyvärr att neka våra egna bostadsbolag sökta markanvisningar. Man vill därmed inte heller göra något åt obalansen mellan bostadsrätter och hyresrätter som riskerar att öka med majoritetens politik. Raset i uppfyllandet av bostadsmålen fortsätter därmed med den förda politiken, som ytterst och hårdast drabbar de grupper som staden har ett särskilt bostadsförsörjningsansvar för. Prognosen för permanenta genomgångsbostäder för prioriterade grupper hamnar på noll, prognosen för markanvisade bostäder i syfte att nå minskade boendekostnader på en tredjedel av målet och ännu är inga seniorbostäder med hyresrätt markanvisade i år även om prognosen är att målet ska uppnås.

Högaktuellt genom Swedavias besked om Bromma Flygplats är den möjlighet som nu öppnar sig för att snarast inleda en planering för att bygga Bromma Parkstad med minst 30 000 nya bostäder i ett attraktivt läge. Men i den strategiska frågan verkar majoriteten inte alls vara överens, så förhoppningsvis

kan den samlade oppositionen göra gemensam sak med Centern som nu också aviserat att man vill stänga Bromma flygplats.

Bostadsförsörjningen handlar dock inte bara om nyproduktionen utan också i hög grad om det befintliga beståndet och hur det kan användas för att komma flera till del. Vi saknar exempelvis förslag om att genom påbyggnader och installation av hiss kunna utöka antalet bostäder på befintlig mark eller att genom en äldrelots bidra till att större lägenheter blir tillgängliga genom att äldre får stöd till att flytta till en mindre och anpassad lägenhet.

Symptomatiskt för majoritetens motsägelsefulla politik är också ombildningarna där över 2000 hyresrätter med överkomliga hyror riskerar att dras undan från hyresmarknaden. Som konstateras i förslaget till riktlinjer finns de billigaste bostäder i det äldre beståndet. Ombildningarna kan också medföra att upp till 311 fyror eller större lägenheter omvandlas till bostadsrätter samtidigt som de föreslagna riktlinjerna beskriver att stora bostäder i det befintliga beståndet i större utsträckning behöver komma ofrivilligt trångbodda till del.

Att planera platser på servicehus och vård- och omsorgsboenden med utgångspunkt att det finns lediga platser respektive att det föreligger ett överskott pga låg efterfrågan anser vi inte korrekt. En analys av avslag på ansökningar till båda dessa boende samt en genomgång av skälen till äldre tackar nej till erbjudna platser borde föregå en behovs- och områdesplanering. Besparingar som drabbat äldreomsorgen ska inte vara avgörande för avslag på ansökningar till särskilda boenden utan äldres önsknings och behov enligt socialtjänstlagen (5 kap 5 §). För att ett ökat antal seniorlägenheter ska kunna minska behovet av vård- och omsorgsboende krävs dels att seniorboende har tillgång till gemensamhets/aktivitetslokaler med matsal dels att staden har en egen planering av anpassade hyresrätter med låga hyror. Vi anser inte att staden vid planering av seniorbostäder ska förlita sig på privata marknaden.

Särskilt uttalande

Ordföranden Erik Slottnér (KD), ledamoten Yvonne Fernell-Ingelström m.fl. (M), ledamoten Abit Dundar (L), ledamoten Ulla Wihlman (MP) samt ledamoten Isak Kupersmidt (C) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

I detta ärende, Riktlinjer för bostadsförsörjning, beskrivs hur lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar 2013:866 (bostadsförsörjningslagen) tydliggör kommunernas ansvar för att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder.

Äldrenämndens grönbå majoritet vill i de nu föreliggande riktlinjerna betona vikten av tillkomsten av fler seniorbostäder, den icke-biståndsbedömda boendeformen för äldre. Vi vill därför att andelen seniorbostäder i förhållande till befolkningen ökar och inte endast hålls konstant som det nu uttrycks i riktlinjerna. Det innebär att vi anser att behovet av nya seniorbostäder är mycket större än 100 nya seniorbostäder per år och att behovsprognoserna för seniorbostäder därmed behöver ses över samt att den planerade utbyggnadstakten ska ökas jämfört med de nivåer som anges i riktlinjerna.

Ledamoten Leif Söderström (SD) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Vi delar förvaltningens beskrivning gällande att riktlinjerna ger en översiktlig och sammanfattande bild av utmaningar och förutsättningar avseende stadens ansvar för bostadsförsörjningen.

I riktlinjerna beskrivs att flertalet av stadens cirka 146 000 äldre personer bor i otillgängliga bostäder vilket på sikt kan försvåra för dem att klara sig på egen hand. Det behövs därför fler bostäder med god tillgänglighet och närhet till service, kommunikationer och möjlighet till samvaro. Det är en förutsättning för att uppnå stadens målsättning att äldre ska uppleva trygghet, kvalitet och självbestämmande.

Riktlinjerna beskriver att en viktig utgångspunkt också är att parallellt med boendepaneringen, ha strategier för att utveckla äldreomsorgens insatser i det ordinarie boendet med fokus på förebyggande arbete.

Eftersom en person räknas som äldre från 65 år kommer många att tillbringa cirka en tredjedel av sitt liv som ”äldre”. Därför är det positivt att riktlinjerna beskriver det som en målsättning att uppnå en mångfald av boendeformer som seniorer har råd att efterfråga och som kan attrahera olika målgrupper.

Riktlinjerna bör dock kompletteras med hur målen ska uppnås samt en strategi för att riktlinjerna efterföljs.

§ 12. Motion om tryggare anställningar och goda arbetsvillkor ger bättre välfärd och säkrare verksamheter

Dnr 1.6-340/2020

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-09-11.

Äldrenämnden har på remiss från kommunstyrelsen fått en motion av Karin Wanngård (S) om tryggare anställningar och goda arbetsvillkor ger bättre välfärd och säkrare verksamheter.

I motionen föreslås att äldrenämnden får i uppdrag att revidera förfrågningsunderlagen för hemtjänst och åter ställa krav på heltid som norm. Skribenten föreslår vidare att Stockholms stad inför en målsättning om att minst 90 procent av de anställda ska ha en fast tjänst och att heltid är norm.

Däröver föreslås att kommunfullmäktige uttalar att särskilda avtalsvillkor avseende lön och pensionsrättigheter i nivå med kollektivtal ska tillämpas vid upphandlingar.

Kommunfullmäktige föreslås också ge kommunstyrelsen i uppdrag att initiera en oberoende granskning för att analysera tillgång till skyddsmaterial samt inrätta ett personal- och jämställdhetsutskott.

Förvaltningen anser är att det sker en regelbunden översyn av förfrågningsunderlagen vid förnyade upphandlingar. I nuvarande förfrågningsunderlag ska utföraren, för att öka kontinuiteten, eftersträva att personalen erbjuds heltid och fast anställning. Även i egen regi arbetar staden för att öka antalet heltidsanställda med tillsvidareanställningar utifrån verksamhetens behov och förutsättningar.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottner (KD) ställde de två förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservation

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) reserverade sig mot beslutet till förmån för deras eget förslag till beslut enligt följande:

1. Bifalla motionen
2. Därutöver anföra följande.

Staden är en av landets största arbetsgivare och behöver en aktiv personalpolitik. I en stor stad som Stockholm krävs ett strategiskt arbete på högsta politiska nivå för att förändra verkligheten och personal- och jämställdhetsutskottet bör därför återinrättas.

Anställningsvillkoren i framförallt kvinnodominerade sektorer behöver förbättras, bland annat när det gäller hur arbetet organiseras och fördelas. Särskilt gäller det ett fortsatt arbete för rätt till heltid och tryggare anställningar. På jämställdhetsfrågan ligger inte svaren i individuella lösningar. Strukturella problem kräver kollektiva och skarpa progressiva förslag.

Vi står inför stora rekryteringsbehov och behöver vara en attraktiv arbetsgivare. Som ett led i det behöver vi kunna erbjuda heltid och goda arbetsvillkor. Rätten till en fast heltidsanställning med schyssta arbetsvillkor och en lön man kan leva på är en viktig jämställdhetsfråga. Fortfarande lever många kvinnor under alltför svåra ekonomiska förhållanden. Hälften av kvinnorna i traditionella arbetaryrken jobbar deltid och den främsta anledningen till detta är att de inte får en heltidsanställning. Som jämförelse är motsvarande andel för män i arbetaryrken 15 %. I andra hand är anledningen till kvinnor i deltidsarbete att arbetet är för tungt för att klara av på heltid.

Även visstidsanställningar i form av timavlönad personal bidrar till ökad ojämställdhet. Trots att tanken är att timanställda ska användas vid korttidsfrånvaro utgör gruppen alltför ofta en stor del av grundbemanningen i många av stadens ofta kvinnodominerade verksamheter. Inom äldreomsorgen utförs

nästan en fjärdedel av den arbetade tiden av timanställda. Oftast betalas semesterersättning ut på lönen, vilket i praktiken gör att många inte har råd att ta semester, då dessa pengar går in i den vanligtvis redan hårt ansträngda vardagsbudgeten. Andra anställningsförmåner som följer med fasta heltidsanställningar saknas också. Benägenheten att stanna hemma vid sjukdom minskar och så även möjligheten att ta del av kompetensutveckling samt incitamenten att larma när något är fel.

Genom att skapa attraktiva villkor och erbjuda intressanta jobb kan vi som arbetsgivare attrahera medarbetare med rätt kompetens och trygga kompetensförsörjningen för framtidens välfärd. Det är ytterst angeläget med tanke på den rådande kompetensbristen. Ur en kontinuitetsaspekt är fasta anställningar att föredra även för arbetsgivare.

År 2014-2018 startades arbetet med att förbättra arbetsvillkoren genom rätt till kollektivavtal, heltid, rimliga scheman och en bra löneutveckling. Låglönesatsningar gjordes, inriktningen var att fasta anställningar och heltid skulle vara norm i staden samt att AVA-anställningar skulle minimeras. Stadens program för upphandling och inköp uppdaterades med att staden, så långt det är ändamålsenligt och möjligt enligt lag, ska ställa krav på särskilda kontraktsvillkor i nivå med svenska kollektivavtal. Detta krav mildrades vid den senaste revideringen och först var alla skrivningar om kollektivavtalsliknande villkor helt strukna ur programmet. Nu är stycket kompletterat med att kraven ska vara rimliga och relevanta, och jag vill gärna återigen påminna om att krav på arbetskläder och omklädningsrum varken ansågs rimliga eller relevanta enligt de borgerliga i debatten som då fördes. Den dåvarande borgerliga oppositionen argument var att det hämmade småföretagandet. Är det något jag hoppas att även den borgerliga majoriteten lärt sig det senaste året är att vi inte kan fortsätta sätta företagens bästa före patientsäkerheten och våra anställda.

Det är också värt att notera att lagstiftningen inte är lika långtgående som den tillämpning som staden valt att hävda exempelvis i fråga om förfrågningsunderlaget i LOV-upphandlingen av hemtjänst. Där ställdes också krav på en pension i nivå med avtal vilket garanterar att de som jobbar med våra äldre själva får en värdig ålderdom.

§ 13. Motion om att utöka stödet till organisationen Volontärbyrån

Dnr 1.6-385/2020

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-08-26.

Äldrenämnden har på remiss från kommunstyrelsen fått en motion av Peter Wallmark (SD) om att utöka stödet till organisationen Volontärbyrån.

I motionen föreslås att det utreds hur ett idéburet offentligt partnerskap kan initieras med Volontärbyrån i syfte att ge stöd till äldre utsatta stockholmare.

Äldrenämnden har sedan 1 januari 2020 ett IOP-avtal (Idéburet Offentligt Partnerskap) med Volontärbyrån. Uppdraget är att förse ideella föreningar med volontärer. De ska främja en utveckling där fler stockholmare vill engagera sig för äldre. Äldreförvaltningen kommer under hösten att utvärdera arbetet med Volontärbyrån för att därefter ta ställning till utveckling av uppdraget.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltnings förslag.

Särskilt uttalande

Ledamoten Leif Söderström (SD) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Vi anser att staden ska ha en aktiv roll i att främja organisationer vars arbete syftar till att hjälpa utsatta äldre. Det är därför glädjande att äldreförvaltningen ser positivt på och har inlett ett samarbete med Volontärbyrån.

Genom att etablera ett idéburet offentligt partnerskap med
Volontärbyrån kan verksamheten

§ 14. Motion om att tillgängliggöra demokratin

Dnr 1.6-365/2020

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-08-27.

Äldrenämnden har fått en motion från Alexandra Mattsson Åkerström och Robert Mjörnberg (båda V) att besvara om att tillgängliggöra demokratin. I motionen yrkas på

- Att stadens funktionshindersråd byter namn till funktionsrättsråd.
- Att stadshusets rådssal tillgängliggörs fysiskt.
- Att staden gör en översyn för att säkerställa hur vi på bästa sätt kan tillgängliggöra stadens handlingar för alla.
- Att föreningarna från funkrörelsen som utser representanter i råden tilldelas medel att genomföra rekryteringsinsatser i olika stadsdelsförvaltningar för att bredda deltagandet oavsett bakgrund i funktionshindersråden.

Vad gäller de två första förslagen anser äldreförvaltningen att de i första hand är en intern fråga för kommunstyrelsen och förutsätter att synpunkter kring detta lämnas i stadsledningskontorets svar på remissen.

Vad gäller yrkandet om att tillgängliggöra stadens dokument anser förvaltningen att den snabba takten på digitaliseringen, bland annat genom stadens ärendehanteringssystem eDok, har förutsättningarna och formerna för hur handlingar tillhandahålls förändrats. Det finns därför anledning att arbeta vidare med denna fråga för att säkerställa att de direktiv som finns inom området följs.

Det fjärde yrkandet är att föreningarna från funkrörelsen ska tilldelas medel för att genomföra rekryteringsinsatser i olika stadsdelar för att bredda deltagandet i funktionshindersråden. Äldreförvaltningen anser att detta kan vägas in i kommande budgetförhandlingar.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Ledamoten Kerstin Thelander m.fl. (V) och vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) lade fram ett gemensamt förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottner (KD) ställde de två förslagen om t varande och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservation

Ledamoten Kerstin Thelander m.fl. (V) och vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) reserverade sig mot beslutet till förmån för det gemensamma framlagda förslaget till beslut enligt följande:

Tillstyrka motionen

I motionen lyfter vi att det uppskattas att cirka 20% av befolkningen har någon form av funktionsnedsättning, vilket i Stockholms fall innebär 194.000 personer. Detta vill säga en ansevärd del av stadens befolkning. Vår motion riktar sökarljuset mot, vad som i grunden är ett stort demokratiskt underskott. Att det ens finns ett behov 2020 att behöva skriva en motion där vi bland annat föreslår ett tillgänglighetsgörande av stadens parlamentariska forum kan inte anses annat än genant. Funktionsrättsfrågor är inte en politisk särfråga utan en grundläggande del av en inkluderande demokrati.

Det funktionshinderpolitiska programmet som staden antog i Kommunfullmäktige 2018 tar ansats att råda bot på flera av de rättighetsbaserade frågor som vi adresserar i motionen. Som nämns i motionstexten har staden genom antagandet av detta program gett sig självt uppdraget att möjliggöra för alla, oaktat vem man är, hur man ser ut, eller vilka hjälpmedel man kan behöva, ska kunna delta i demokratin på samma villkor som andra.

Om staden menar allvar i sina avsikter med det funktionshinderpolitiska programmet borde inte lätt åtgärdade hinder i det fysiska rummet vara någonting som vi behöver

skriva en motion kring. Utvecklingen av hjälpmedel såsom höj och sänkbara talarstolar, ramper, tillgängliga rum etc. handlar inte om att sätta människan på Mars, utan enkla installationer som gör minimal åverkan på vårt vackra stadshus och dess rådsal. I vår grannkommun Sundbyberg (och många andra kommuner) har våra partikamrater initierat, drivit och genomfört anpassningar av rådssalen, visserligen i ett nybyggt hus, men även där fick politiska strider tas för att göra det möjligt, som alla säger sig tycka.

Framförallt räcker det med något så enkelt som att vi tillsammans beslutar att nu förverkligar vi delar av det funktionshinderpolitiska programmet som vi är eniga om. Partierna i fullmäktige må vara oense i en lång rad politiska frågor, så ska det vara, men denna fråga är inte en sådan.

Ännu färre ursäkter finns det för att inte tillgängliggöra alla nämnder, bolag och fullmäktiges handlingar för alla invånare som vill ta del av dem. Goda argument mot detta skiner med sin frånvaro. Som förvaltningen lyfter i sina synpunkter sitter vi redan på svaren vad som behöver göras, men vi vet redan idag att så inte är fallet. Det må vara förenat med såväl kostnader som tidskrävande arbete, men vi menar att demokrati ska få ta tid och kosta, och inkludera alla.

Att också skapa organisatoriska förutsättningar för deltagande, av alla oaktat funktionsvariation, är likaledes självklart i våra ögon. Vi vet redan att många organisationer inom funktionsrättsrörelsen har varierande grad av svårigheter att praktiskt möjliggöra för sina medlemmar att delta i de demokratiska processerna, i detta har vi alla ett ansvar att tillsätta de resurser som krävs för att göra demokratin i vår stad verkligt representativ och tillgänglig.

§ 15. Remiss av Överenskommelse Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län - IT-stöd inom förvaltningsobjektet "Samverkan vid vårdövergångar" inför nytt IT-stöd för utskrivning från slutna hälso- och sjukvård

Dnr 1.6-391/2020

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-08-13.

Under våren 2020 genomfördes en upphandling av ett nytt IT-stöd för utskrivningsprocessen som ska ersätta nuvarande IT-stöd WebCare. Region Stockholm upphandlar systemstödet och överlåter nyttjanderätt för kommunerna till systemstödet, vilket regleras i interimsavtalet. Produktionssättning beräknas att ske under första halvåret 2021. Överenskommelsens syfte är att förtydliga och skapa förutsägbarhet kring vilka åtaganden respektive part har inför kommande implementering samt förtydliga kommande ekonomisk modell för kostnader mellan parterna. Äldreförvaltningen är positiv till överenskommelsen och att det nya systemstödet ska komma på plats och implementeras. Detta skapar nya utvecklingsmöjligheter för att följa den gemensamma utskrivningsprocessen.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 16. Remiss av Nationellt sammanhållet system för kunskapsbaserad vård (SOU 2020:36) – ett system, många möjligheter

Dnr 1.6-478/2020

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Äldrenämnden beslutar om omedelbar justering.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-08-24.

Regeringen beslutade den 30 augusti 2018 att uppdra till en särskild utredare att utifrån förslagen i betänkandet Kunskapsbaserad och jämlik vård (SOU 2017:48) stödja utformandet av ett nationellt sammanhållet system för kunskapsbaserad vård. Regeringen beslutade i november 2019 om tilläggsdirektiv (dir. 2019:78), Ett nationellt sammanhållet system för kunskapsbaserad vård – ett system, många möjligheter (SOU 2020:36).

Utredaren fick i uppdrag att analysera och lämna förslag på en funktion för en samlad uppföljning av hälso- och sjukvården inom ramen för den befintliga myndighetsstrukturen. Syftet är att följa regeringens reformer och satsningar på området samt analysera var behoven av statliga insatser är som störst för att säkerställa god vård.

Äldreförvaltningen ställer sig positiv till att stärka arbetet för att uppnå kunskapsbaserad styrning i såväl regioner som kommuner. Förslagen i utredningen ligger i linje med äldreförvaltningens arbete att föra evidensbaserade metoder och forskning närmare verksamheten bland annat genom de akademiska noderna. Det är även av vikt att det finns specialistsjuksköterskor inom äldreomsorgen och att upprätthålla kompetens för att kunna tillmötesgå de äldres behov av kvalificerad hälso- och sjukvård.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Ledamoten Kerstin Thelander m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Utredningen består, med sitt uppdrag att lämna förslag på en funktion för en samlad uppföljning av hälso- och sjukvården, av en omfattande genomgång av befintliga myndighetsstrukturer. Förutsättningarna för att kunna arbeta kunskapsbaserat lokalt i regioner och kommuner förväntas genom att staten fortsätter att utveckla sitt stöd och även genom att lägga mer fokus på den kommunala hälso- och sjukvården. Vi stöder Äldreförvaltningens syn på vikten av att organisera fungerande samverkansformer mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm och att verksamhetsuppföljningarna inom äldreomsorgen behöver analyseras och planeras med fokus på hur kunskapsbaserad vård kan utvecklas och upprätthållas.

Vi anser att utredningen tar upp andra viktiga utvecklingsområden och problem giltiga för stadens Äldreomsorg och Socialtjänst.

I staden har utveckling skett mot allt fler äldre med äldreomsorgs- och sjukvårdsinsatser i eget boende. På särskilda boenden finns de sjukaste och sköraste i samhället. För att kunna arbeta patientsäkerhet och kunskapsbaserat inom den hälso- och sjukvård som bedrivs i eget boende och på särskilda boende måste de praktiska förutsättningarna ges för att förstärka den grundläggande kompetensförsörjningen och för kontinuerlig kompetensutveckling. Det är av stor vikt att baskompetensen för hemtjänstpersonal höjs, då det i allt större omfattning sker delegering av hälso- och sjukvårdsinsatser till personal som saknar kvalificerad medicinsk kompetens. Vidare försvårar hög personalomsättning kompetensuppbyggnad. Staden måste även för att bli en attraktiv arbetsgivare prioritera personalkontinuitet och en kultur med kunskap och lärande.

Rapportering till Äldrenämnden från pandemin har inte omfattat läkarvården på de särskilda boenden och utredningen tar också upp att det inte bedrivs uppföljning av den kommunala hälso- och sjukvården i samma utsträckning som för den vård som bedrivs av regionerna. Detta kan innebära att

brister i kvalitet och patientsäkerhet inte blir uppmärksammade, Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) är en av de viktigaste funktionerna inom kommunerna för ett starkt lokalt förbättringsarbete. En funktion som behöver både adekvata förutsättningar och ett väl utvecklat samarbete med läkare i regionen. Utredningen tar upp att praktisknära forskning inom den kommunala hälso- och sjukvården behöver stärkas och för stadens del behöver intresse för arbete inom akademiska noder stödjas.

Värt att notera är utredningens påpekande att det saknas en tung chefsposition med hälso- och sjukvårdskompetens i den kommunala tjänstemannaorganisationen som ansvarar för de kommunala hälso- och sjukvårdsfrågorna. Det innebär också att kommunala hälso- och sjukvården i praktiken i flera fall och i flera forum företräds av socialchefer eller andra chefer som inte har hälso- och sjukvårdskompetens som sin primära kompetens. Detta medför en risk att beslutsunderlag i hälso- och sjukvårdsrelaterade frågor inte blir optimala.

§ 17. Revidering av tillämpningsanvisningar för köhanteringssystem inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboende

Dnr 3.5-418/2020

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner äldreförvaltningens förslag till revidering av tillämpningsanvisningar för köhanteringssystem inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-09-11.

Nuvarande tillämpningsanvisningar för köhanteringssystem inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden är beslutade av äldrenämnden den 26 september 2016. I budget för 2020 ges äldrenämnden i uppdrag att tillsammans med kommunstyrelsen se över reglerna för köhantering för särskilda boenden i syfte att minska kostnaderna för tomgångshyror.

Äldreförvaltningen anser att de förbättringsåtgärder och förändringar som föreslås i tillämpningsanvisningarna kommer att leda till en effektivare handläggning av köhanteringen.

Äldreförvaltningen föreslår att bifogade tillämpningsanvisningar för köhanteringssystem inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden ersätter nuvarande tillämpningsanvisningar.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 18. Fördelning av statsbidrag avseende satsningen Äldreomsorgslyftet

Dnr 3.4-367/2020

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till modell fördelning av statsbidrag avseende satsningen Äldreomsorgslyftet 2020.
2. Äldrenämnden beslutar att delegera till förvaltningschefen att fördela statsbidrag för äldreomsorgslyftet i enlighet med den modell som föreslås i detta ärende.
3. Äldrenämnden beslutar om omedelbar justering.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-09-11.

Den statliga satsningen Äldreomsorgslyftet syftar till att stärka kompetensen inom kommunalt finansierad vård och omsorg genom att ge ny och befintlig personal möjlighet att genomgå utbildning till vårdbiträde eller undersköterska på betald arbetstid. Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att betala ut statsbidrag till kommuner för detta ändamål och för 2020 har staden erhållit 36,3 mnkr för detta ändamål.

I samband med den statliga satsningen har en överenskommelse träffats mellan SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) och Kommunal vars syfte är att underlätta såväl den akuta bemanningssituationen som den mer långsiktiga kompetensförsörjningen till äldreomsorgen. En intention med överenskommelsen är att satsningen ska öka andelen heltids- och tillsvidareanställningar inom äldreomsorgens verksamheter.

Äldreförvaltningen föreslår en modell för fördelning av medlen som innebär att samtliga utförare, oavsett regiform, kan ta del av statsbidraget. Modellen innebär att arbetsgivaren ansöker om att få ta del av medlen så snart den anställde antagits till utbildningen. Arbetsgivaren får ersättning för den anställdes lönekostnader under studietiden enligt ett schablonbelopp. Ansökningarna från arbetsgivarna kommer att godkännas löpande så långt de avsatta medlen räcker.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 19. Redovisning av beslut och analys av domar – särskilt boende 2019

Dnr 4.1-360/2020

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-08-03.

Stadsdelsförvaltningarna sammanställer årligen antalet delegations-beslut i enskilda ärenden och domar inom äldreomsorgen och rapporterar uppgifterna till äldreförvaltningen. Under 2019 fattade stadens biståndshandläggare 3 248 beslut om vård- och omsorgsboende varav 640 avslag och 595 om servicehus varav 311 avslag. Det har meddelats 227 domar avseende särskilt boende varav 77 gick staden emot. Äldreförvaltningen har i ärendet sammanställt uppgifterna om antalet beslut och domar rörande särskilt boende under 2019.

Staden har riktlinjer för handläggning med syftet att säkerställa rätts-säkerheten och likabehandlingen i bedömningen av insatser. I ärendet sammanfattas de främsta skälen till att avslag ges vilket är att den enskilde inte bedöms ha ett omfattande omvårdnadsbehov. Hjälpen bedöms istället kunna tillgodoses genom redan beviljade eller utökade insatser. En vanlig orsak till att den enskilde vill flytta till servicehus handlar om att det nuvarande boendet är otillgängligt. I ärendet görs även en analys av de domar som gått staden emot.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottner (KD) ställde de två förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservation

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) reserverade sig mot beslutet till förmån för deras eget förslag till beslut enligt följande:

1. Delvis godkänna förvaltningens svar
2. Därutöver anföra följande

Stora effektiviseringskrav i budgeten för äldreomsorgen har lett till en mer restriktiv biståndsbedömning som gör att behoven hos de äldre inte tillgodoses och det är fortfarande stora skillnader mellan stadsdelarna. Samtidigt som vi i Sverige blir allt friskare växer skillnaderna i hälsa mellan grupper av människor. Det finns ett nära samband mellan socioekonomisk status och hälsa och välbefinnande. Skilda uppväxtvillkor och hälsorisker i barndomen förklarar ofta skillnader i den äldre befolkningens hälsa och påverkar välbefinnandet för resten av livet. Det finns stora skillnader i staden vilket är oroväckande. Staden behöver en progressiv politik för att minska klyftorna och de stora skillnader som finns mellan stadsdelar och mellan grupper av stockholmare.

Vi noterar att Kristdemokraternas vallöfte om att införa en äldreboendegaranti för alla över 85 år som känner oro, otrygghet eller ensamhet att få plats på ett äldreboende långt ifrån infriats. Andelen avslag på ansökningar till vård- och omsorgsboende ligger högre än på flera år. Det är positivt att statistiken nu särskilt redovisar beslut rörande personer över 85 år, men även här är siffran nedslående hög. Var femte person över 85 får avslag på sin ansökan om vård- och omsorgsboende.

Det är oroväckande att tio stadsdelsförvaltningar har en ökad andel avslag, vilket är det omvända från förra redovisningen. Oroväckande är också att förklaringen delvis anges vara att fler ansökningar inkommit som inte uppfyller kriterierna, att den enskilde saknar, eller inte har ett så stort omvårdnadsbehov. I bedömningen ska lagstiftning och stadens riktlinjer, tillsammans med en individuell bedömning beaktas.

Bedömningen av huruvida den enskilde kan uppnå en skälig levnadsnivå i med insatser i hemmet är inte ett tak för hur livet ska vara, utan ett golv och staden behöver vara mer generös i sin bedömning. Avslag till vård- och omsorgsboende ska dessutom fattas med restriktivitet, i synnerhet vid hög ålder. Är man 85 år gammal och ansöker om att få komma till ett särskilt

boende så är det nog för att ansökan ska beviljas, förutsatt att det är den enskildes personliga vilja.

Även avslag på ansökan om servicehus har ökat jämfört med de senaste åren och för personer över 85 år så ligger andelen avslag på 45 procent. Tio stadsdelsförvaltningar har en ökad andel avslag och en av anledningarna till ökningen som anges i ärendet är att mängden personer som söker servicehus enbart för att lösa en boendefråga, möjligen är en större andel än tidigare år, vilket är högst oroande.

Vi behöver investera i bostäder och äldreboenden. Mellan åren 2014 och 2018 ökade byggandet av bostäder, skolor och infrastruktur till rekordnivåer. Det höga bostadsbyggandet, med en aktiv markpolitik och en ansvarsfull ekonomisk politik, har inneburit att Stockholm kunnat göra stora investeringar samtidigt som skulderna har hållits tillbaka.

Nu ser vi dessvärre tydligt konsekvenserna av skiftet i bostadspolitiken. Istället för att bygga bostäder inleder den blågröna majoriteten ombildningar av hyresrätter och de billiga hyresrätterna försvinner därmed från hyresmarknaden, vilket i hög grad drabbar äldre. Samma politik som när de borgerliga styrde förra gången. För varje ombildning ökar kötiden hos Bostadsförmedlingen. Denna borgerliga politik gör det svårare och dyrare att få en bostad i Stockholm.

Den blågröna budgeten för år 2020 innehåller högt ställda mål för antalet markanvisade bostäder, antalet bostäder i antagna detaljplaner och antalet färdigställda bostäder. Samtidigt förs en politik som gör det omöjligt att uppnå de mycket högt ställda målen.

Sammanfattningsvis konstaterar förvaltningen att skälen till ansökningarna i stort sett är desamma samt att stadsdelsförvaltningarna utgår från samma bedömningsgrund då inga förändringar har gjorts i riktlinjerna.

Äldreförvaltningen bör djupare analysera de stora skillnaderna mellan stadsdelarna och tillsammans med exploateringskontoret arbeta för att tillgängliggöra de bostäder som nu hindrar den enskilde från att leva ett självständigt och gott liv.

Särskilt uttalande

Ordföranden Erik Slottner (KD), ledamoten Yvonne Fernell-Ingelström m.fl. (M), ledamoten Abit Dundar (L), ledamoten Ulla Wihlman (MP) samt ledamoten Isak Kupersmidt (C) anmälde ett gemensamt särskilt uttalande enligt följande.

I detta ärende har äldreförvaltningen sammanställt uppgifterna för 2019 om delegationsbeslut och domar rörande särskilt boende, uppdelat på vård- och omsorgsboende och servicehus. I ärendet redovisas uppgifter för staden som helhet mellan 2015 och 2019 och andel avslag per stadsdelsförvaltning för åren 2017-2019. Förvaltningarna har redogjort för de främsta skälen till avslag.

Inledningsvis ska påpekas att statistiken och redovisningen i föreliggande ärende är manuellt framräknad och därmed inte helt tillförlitlig. Olika system redogör för olika saker, dels redogörs antalet personer som fått avslag dels redogörs antalet ärenden vilket gör statistiken svårtolkad. En person kan också ha flera avslagsärenden vilket kan ge missvisande statistik. Det framtida sociala systemet – Esset – kommer att skapa förutsättningar för en mer korrekt statistikinsamling där statistiken baseras på individer och inte på antal beslut.

Trots osäkerheten är vi bekymrade över att andelen avslagsbeslut visar en ökande trend i jämförelse med 2018. Inte minst för gruppen av personer äldre än 85 år är det angeläget att avslagen fortsättningsvis minskar. Vi välkomnar därför den särskilda redovisning av avslag rörande personer över 85 år som nämnden numera kan ta del av. Det stärker möjligheten att hädanefter noggrant följa upp att hög ålder särskilt beaktas vid biståndsbedömning.

I riktlinjerna för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg betonas dessutom tydligt att hög ålder, ofrivillig ensamhet och social isolering särskilt ska beaktas vid bedömning av ansökan om särskilt boende. I de reviderade riktlinjerna förtydligas att med hög ålder avses personer som är 85 år och äldre.

Den grönbå majoriteten påtalar i sitt särskilda uttalande till ärendet ”Stadens riktlinjer för bostadsförsörjning” att vi vill öka målet för andelen boenden i seniorboende. På sikt torde tillskapandet av fler seniorbostäder kunna minska behovet av

särskilt boende genom att det möjliggör för den enskilde att bo hemma längre.

Ledamoten Leif Söderström (SD) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Sverigedemokraterna har som inriktningsmål att alla stockholmare över 85 år ska omfattas av en bostadsgaranti för äldreboende. Ingen ska behöva känna oro över att inte ha tillgång till ett tryggt och kvalificerat boende på äldre dagar.

Ur statistik i ”redovisningen av beslut och domar ” framgår det att nästan var 5:e person som är 85 år eller äldre nekats vård och omsorgsboende. Kriterier som oro, otrygghet eller ensamhet är idag inte ensamt tillräckliga för att erbjudas en VOB plats, vilket i sig är en källa till oro för den det omfattar.

Det är hög tid att börja värna Stockholms äldre. Äldreomsorgen är en kärnuppgift för kommunen och den ska vara av högsta prioritet.

§ 20. Anmälan av protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) från sammanträde den 22 september 2020

Äldrenämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) sammanträde från den 22 september 2020 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 21. Anmälan av protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden råd för funktionshinderfrågor från den 17 september 2020

Äldrenämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden råd för funktionshinderfrågor från den 17 september 2020 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 22. Postlista för 1 - 31 augusti 2020

Äldrenämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Postlista för 1-31 augusti 2020 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 23. Övriga frågor

Inga övriga frågor anmäldes.

Sammanträdet avslutades.

Vid protokollet

Gina Lööf, vikarierande nämndsekreterare